

et fauum mellis. Sed non inuenitur q̄ postea biberit. Sed nunquid vinum quod in die para sceues cum dominico corpore seruato sumitur in altari consecratur et sanguis xp̄i efficitur. per immersionem ipsius corporis in calicem eius tactum. Super hoc dicunt quidam q̄ per dominicam oracionem que tunc dicitur. fit consecraccio siue commutacio vini in sanguine. **P**atet greg. assignans causam quare dominica oracio in die illa a sacerdote dicatur dicit q̄ in primitiua ecclesia apostoli sola dominica oracione utebantur in consecracione. Nos tamen hoc non dicimus. quia si hoc iam esset. non esset necesse corpus domini ad diem illam seruari. Preterea ex his que in canone dominicam oracionem precedunt satis patet q̄ ad prolocos ipsius oracionis transsubstanciatio non fit et nullo tempore missa fuit celebrata sine verbis illis. hoc est corpus meum. et cetera. que sola in principio nascentis ecclesie proferebantur ad officium ab ap̄stolis qui postmodum dominicam oracionem superaddiderunt. prout dictum est in prohemio huius partis. Dicimus ergo illud ex hoc non consecrari sanctificari. differt autem inter hec. Nam consecrare est consecracione transsubstanciare. Sanctificare est ex contactu seu admixtione sacre rei reuerendum et sanctum effici. ut patet in aqua benedicta cui alia admisceretur. item sanctificatio dicitur. quod a tactu rei sanctificate efficitur magis reuerendum. Si enim diceretur q̄ solo tactu vinum et aqua consecrarentur magnum in conueniens sequeretur. Nam sic contingeret calicem non lauari. et missamille panum a tactu vnius hostie sine verbis posse consecrari. et q̄ si gutta aque benedicta in stagnum vel puteum fundaretur aqua illa benedicta perpetuo remaneret et alia plura. Preterea si vinum a tactu dominici corporis consecraretur esset contra decretum quod prohibet hac die fieri consecracionem. de quo dictum est in quarta parte sub septima particula secreta super verba. hoc est calix. Illud q̄ pretereundum non est. quia romanus pontifex hodie remota tabula lateranensis altaris de qua dictum est in prima parte sub titulo de altaris dedicatione. et in secunda parte sub titulo de dyacono. infra ipsum altare conficit eucaristiam et sanguinem. et cum turibulo incensat illis. In hoc facto representans quia summus pontifex legalis semel et in anno ingrediebatur in sancta sanctorum. et sanguine secum portans turibulum viuis carbombus plenum. prout dictum est in prohemio quarta parte. et sub tertia parte canonis. sic et secundum apostolum. hebrei. ix. c. Christus per proprium sanguinem introiuit semel in sancta eterna redemptione inuenta. Peracto missae officio statim intercedendum id est dum sacerdos communicat cantatur vespertinum officium. ad ostendendum q̄ hoc sacramentum. scilicet eucaristie institutum fuit in vespere. quia ergo redemptionis nostrae in vespera mundi id est in sexta

etate seculi facta. est id vespertina synaxis. id est psalmodia siue solemnitas psalmodiarum. nullo missae officio terminatur sub vnicam orationem vtrunq̄ officium terminatur scilicet per ite missa est. si ep̄s adest. Per benedictionem propter vespertinam orationem. et quia ecclesie datus est calix. ideo est prima antiphona. Calicem salutaris accipiam. quem dedit dominus apostolis dicens. hic est calix noui testamenti in meo sanguine. Secunda antiphona est. Cum his qui odert pacem erant pacificus. pacenciam enim quam habet ille qui paratus est bibere calicem domini pacem cum omnibus operari. In alijs tribus rogat se liberari. quia habita pace peccatoris non mouetur homo propter tribulaciones et huiusmodi. huiusmodi a deo. vnde petit liberari. antiphona. ad magnificat. Tenantibus est de cena domini

De nudacione altarium.

Quarto loco notandum est q̄ statim vespertino finito officio denudatur altari vsc̄ in sabbatum. que postmodum tertia die cooperuntur. Si quidem hec denudacio signat primo recessum discipulorum domini seu apostolorum. Vnde qui iuxta me erant de longe steterunt. Et in euangelio. relicto eo omnes fugerunt. Altare namq̄ christum seu corpus eius significat. Vnde terrenum altare facietis michi. Altare de terra facere est eius incarnationem credere et sperare. Altaris vero vestimenta apostolos seu sanctos dei signant. Quorum predicacione christus quasi quibusdam vestimentis adornatur. et per illos magnificatum est nomen eius. Altare igitur vestimentis denudatur. quia fruentibus apostolis christus solus remansit. Tercia die cooperitur. quia post eius resurrectionem discipuli ad eum redierunt. Secundo denudacio altaris designat q̄ christus fuit nudatus in cruce. cum itaq̄ nudum altare conspiciamus illud propheticum ad memoriam reuocamus. Ecce vidimus eum et non est ei species neq̄ decor et consideramus eum despectum et nouissimum virorum. quod accidit in passione. Nam antea speciosus pro filiis hominum extitit. fuit quidam nudatus ad columnas et ad crucem cum diuiserunt sibi milites vestimenta sua. Tercio altaris denudacio significat christum diuinitatis gloria nudatum. Vnde psalmus. deus deus meus quare dereliquisti me. Quarto designat q̄ velum templi scissum est. et liber qui signatus erat apertus est. Vnde in proverbij. aperta sunt prata. et apparuerunt herbe virentes. id est exempla actionum christi que sunt ab eternitate et ducunt ad eternitatem. Et benedicit. aperta sunt prata. apparuerunt herbe virentes. quia ea que magis occultata erant in lege. sicut passio. et resurrectio. et ascensio patefacta sunt. in plerisque locis lauatur altarium vno et aqua. et ramis fricantur. presertim cum ramis de lauina. lauatur ergo aqua et vino. ad notandum q̄ corpus christi quod est verum altare sanguine et aqua in cruce aspersum

est. Nam de ipsius latere exiit sanguis et aqua per que genus humanum lotum est. Vel vino et aqua lauantur. ad ostendendum qd non iohannis s; suo baptismo fuit baptizatus. scz ex aqua et spūsancto. et lauantur cum psalmo penitencionalivel cum cantu ad passionem ptinente pl9 autem ibi est de vino qd de aqua ponendū. qm̄ aque multe populi multi. Sicut in apocalipfi habetur. per quod significatur qd sanguis xp̄i sufficit ad redimendum plures in infinitum. qm̄ sint redempti vel nunquam redimendi.

Rami vero aspersi quibus altare fricatur. significat spīeam coronam qua xp̄s coronatus est. vel flagellam amarazn dolores q̄ ic̄9 quos in morte sustinuit. vel lauacio altaris. i. corporis xp̄i cum aqua significat lacrimas marie. vinum vngentuz. rami eius capillos. Et scias qd quedam hac feria quinta hora iam ad uespera scente denudant altaria et lauant. Alij vero solum denudant s; in parascue lauant. quod magis congruit rationi. In quibusdam etiā locis pauimentū ecclesie etiā mundatur. per quod paupes xp̄i significant. prout in prima parte sub ti. de ecclesia dictum est. Pauimentum ḡ ecclesie mundat. qui pauperibus vel fratribus ppter deum pedes lauat. et illis cetera misericordie opa exhibet. Inde est qd parietes dom9 quīs vocabulum ecclesie habent. pro eo qd continent ip̄am. nō tñ ip̄i seu homines sunt eccia et pauimentum est quasi hominum pedes. pauimentum q̄ mundatur ad notand qd a vicijis mundari debemus. Statutum est in canonicis. ne hac quinta feria ieiunium soluat. qz em̄ dñs surgens de cena lauit discipulorum pedes. et iterum redijt ad cenam. iō quidaz admistar isti us volebant post prandium pedes alijs abluē et iterum post ablucionem cenare. quod fieri n̄ debet. Hec dies in plerisq; locis capitulum vocatur. quia tunc capita infanciu3 qui vngendi sunt lauantur. ne obseruacione quadragesime ordidata ad vñcionem accedant. Rursus hac die symbolum competentibus tradit. ppter osm̄ em̄ dominice pascalis solennitatem vt qui iam ad dei gr̄az percipiendaz festinant. fidem quaz ostentur agnoscant. Hec ḡ quinta feria q̄tuor p̄ncipalē priuilegiata est. Primo qz tūc penitentes in eccia recipiunt. Secdo in ea nāq; nouū testam̄tum incipit et vetus terminatū fuit. Tercio qz in ea fit olei ossecratio. Quarto qz in ea sacramentum sacramentorum institutum est.

De die parascue.

Sequitur de parascue. q̄ quare sic dicat̄ in probemio septime partis dicitur. Sane hac die ecclesia artissimum ieiunium et silentium agit. nullum tñ officium solemniter celebrat. Sed hora nona ouem̄ ad orand̄ crucem non ad missę officium. quo hec dies caret s; quasi ad funeris obsequium dicendum. et hoc ideo. qz hora nona dño mortuo centurio fact9

est prece fidei nostre. et perfidis recedentib9 licuit ioseph et nicodemo disponē de fune. et mulieribus accedere propius. Dicitur aē officium tacita et humilivoce et absq; principio. prout in precedenti ti. dictum est. super altare vnicaduntaxat toballia disponitur. per quā syndon qua corpus xp̄i inuolutum fuit signatur.

In quibusdam ecclesijs in hora sexta ignis extinguitur et in nona accenditur. quia tunc sol in sexta lumen abscondit et in nona reddidit. Incipit hoc officium a lectionibus in p̄mitua ecclesia omnis missa a lectionibus inchoabatur. Sed hoc hac die specialit̄ fit pro eo qz passio domini hodie celebrata est. In cui9 memoriam omnis missa cantatur et legunt̄ lectiones. sine titulis. quoniam tunc amissimus xp̄m caput qui nos illuminat sicut tituli illuminant libros. leguntur aut̄ due lectiones. qz pro duobus populis xp̄s passus est gentili. videlz et hebreo vel pro salute carnis et anime. vna sumpta est ex lege altera ex prophetis. quia xp̄i passio a prophetis fuit p̄nunciata et a lege et patriarchis p̄figurata. Abraam enim carnem cristi figuratiue imolauit. Similit̄ et abel qm̄ agnum sanctificauit. Vnde dominus. assumulatus sum inquit prophetis. Rursus ideo due lectiones dicuntur. quia sicut in quarta feria mortē nostram duplicem manifestauimus. pro qua xp̄us pati venerat ita ad memoriam in parascue reducimus. suam passionem et nostraz imitacionē. Quedam autem ecclesie primo legunt lectionē osee. vi. c. scilicet in tribulacione. et secundo lectionem. exodi. xij. c. scilicet dixit ad moysem dominus. et illi naturalem ordinem seruant qd passio domini p̄nunciata est a lege. Secundo a prophetis. In prima quidem est p̄comiuz resurrectionis vbi dicitur. post duos dies uiuificabis nos. et i die tertia suscitabis nos. in scda modus exprimitur passionis. vbi dicit. Immolabitq; eum vniuersa multitudo ad vesperz. Que dam vero econuerso faciunt et mouent̄ ex eo qz passionem lectioni ex lege quasi continuare uolunt. quia in passione quedam uerba ponuntur que ex illa lectione sumpta sunt. scilicet os nō comminuentis ex eo. continuant ergo passioez lectioni. quia eius est expositio. et agitur de duobus specialiter in officio hodierno scilicet de passione xp̄i et de passione ecclesie. que est illius imitacio. sicut dicit petrus. xp̄s passus ē pro nobis. hec siquidem duo in lectione exodi commemorantur. vbi dicitur. erit autem agn9 sine macula. masculus anniculus. iux̄ hunc ritū tolleris et edum. Agnus est corpus xp̄i immaculatum. edus est ecclesia que nos sumus. passio xp̄i celebrata est in eius ymolacione nostra celebratur in uicioz mortificatione. In lectione osee manifeste agitur de passione xp̄i et eius effectu. vbi dicitur. uenite reuertamur ad dominum. quia ip̄e fecit et saluauit nos. percuciet et curabit nos. iustificabit nos. post duos dies